

Fordítói előszó

Eugène Ionesco (1909–1994) román származású francia író elsősorban az abszurd dráma egyik megteremtőjeként és képviselőjeként ismerjük. Francia nyelvű darabjait számos nyelvre lefordították, világszerte bemutatták, többek között magyar nyelvterületen is számtalan előadás született belőlük.

Az író francia nyelvű életművét terjedelmes szakirodalom tárgyalja, azonban a mai napig kevésbé ismertek és kevésbé hozzáférhetőek fiatalok, románul írt művei. Mielőtt Franciaországban ismertté vált volna, Ionescónak volt egy műfajilag igen változatos romániai korszaka, amely felfogható úgy is, mint felkészülés a későbbi munkásságára (számos olyan részletet fedezhetünk fel ezekben a művekben, amelyek előrevetítik a későbbi szövegeket), másrészt olyan egyedi írásokat tartalmaz, amelyek a francia nyelvű életmű mellett a maguk jogán teljes értékű alkotások. Ezekből a fiatalok, román nyelven írt művekből fordítottam le egy kötetre való válogatott anyagot.

A válogatás legterjedelmesebb és legfajsúlyosabb darabja a *Victor Hugo groteszk és tragikus élete* című befejezetlen satirikus életrajz, amely a neves romantikus szerző életútját parodizálja rendkívüli stílusérzékkel. Ebben a szövegben a későbbből ismerős Ionesco fő eszközeivel, „fegyvereivel” találkozhatunk: irónia, groteszk, satirikus ábrázolás, humor. A mű komoly életrajzi kutatásokon alapszik, ám az akkori életrajzi munkáktól eltérően távol áll a magasztaló hangnemtől. A rendkívül olvasmányos és élvezetes szöveg fő szándéka az üres szövegek, a hírnevet hajhászó és az irodalmat saját önös érdekei szolgálatába állító művész leleplezése. A *Victor Hugo groteszk és tragikus élete* számos nyugati nyelven (francia, angol, spanyol, olasz fordításban) is megjelent.

A *Sziporkák* meglepő, ironikus tanulságokkal záruló abszurd fabulák, amelyek különböző kifordított élethelyzeteket, állatszereplős, sokszor szójátékokra épülő történeteket mutatnak be. A fabulafűzér a *Tanár nélkül angolul* című színdarab vázlatával együtt maradt fenn az utókor számára Ionesco egyik kéziratában. Az említett darab nem más, mint a szerző francia nyelven híressé vált *A kopsz énekesnő* című abszurd drámájának előzetes, román nyelvű változata. A *Sziporkák* című mű nemcsak azért tekinthető a darab előzményének, mert szellemiségében rokon a két szöveg, hanem mivel a fabulák közül Ionesco néhányat át is emelt a későbbi francia drámába.

A *Victor Hugo groteszk és tragikus élete* eredeti megjelenési helye: Eugen Ionescu: *Eu* [Én]. Kolozsvár, Echinox Kiadó, 1990. A *Sziporkák*: *Apostrof*, IX. év, 9. szám, 1998.

Bertóti Johanna